

NOTAT

Hørings svar til udkast til bekendtgørelse om udpegning og administration af drikkevandsressourcer mv.

Hermed fremsender KL's sekretariat høringssvar. Der tages forbehold for en politisk behandling af høringssvaret.

Helhedsindtryk

Udkast til bekendtgørelse om udpegning og administration af drikkevandsressourcer m.v.

KL hilser afklaring af den uklarhed om udpegning af beskyttede områder, som er opstået ved underkendelsen af vandplanerne, velkommen. Det er dog afgørende, at bekendtgørelsen ikke introducerer ny uklarhed. Sådant uklarhed er konstateret enkelte steder. KL opfordrer derfor til, at kortbilagene gennemgås inden bekendtgørelsen udgives.

Udkast til vejledning om indsatsplaner:

Det er positivt, at der er en vejledning om indsatsplaner på vej.

Hovedindtrykket er en gennemarbejdet vejledning, som giver svar på mange af de spørgsmål, man stiller sig i forbindelse med indsatsplanarbejdet, og der er givet gode eksempler og faktabokse. Vejledningen lægger dog op til væsentlig reduktion af det areal, som dækkes af indsatsplaner. Vejledningen kan endvidere med fordel beskrive samspillet mellem den fremtidige grundvandskortlægning og indsatsplanlægning.

KL mener, at indsatsplaner som udgangspunkt skal dække hele OSD området og ikke kun særlige indsatsområder. Indsatserne bør dog differentieres så der i indsatsområder er særlige skærpede indsatser. KL finder endvidere at grundvandskortlægningen bør fortsætte efter 2015.

Den 23. september 2013

Sags ID: SAG-2013-05250

Dok.ID: 1746286

NPJ@kl.dk
Direkte 3370 3750
Mobil 2327 5931

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1/9

Generelle bemærkninger

Udkast til bekendtgørelse om udpegning og administration af drikkevandsressourcer m.v.

KL finder behovet for afklaring presserende, derfor fokuserer høringssvaret på selve udpegningen (kortene) frem for bekendtgørelsens tekst.

- ./.
- KL har modtaget materiale fra Aalborg Kommune, som påviser uoverensstemmelser i bekendtgørelsens udpegning af NFI og indsatsområder (ION) i Aalborg Kommune, se vedlagte bilag med kort. Det er meget vigtigt, at der ikke er tvivl om udpegningen. KL opfordrer derfor til at kortgrundlaget gennemgås, så der ikke introduceres ny tvivl om udpegningsgrundlaget.

KL har bemærket, at der er et lovforslag om flytning af hjemmel til udpegning af disse beskyttede områder i høring i disse uger. Da KL i nærværende høringssvar fokuserer på kortene, kan KL's høringssvar ikke tages som udtryk for accept af lignende formuleringer i kommende bekendtgørelser efter den nye hjemmel.

Udkast til vejledning om indsatsplaner:

Vejledningen beskriver ”kan” og ”skal” opgaverne i kommunernes indsatsplanlægning. De definitioner af indsatsområder, som indsatsplanlægningen har taget udgangspunkt i indtil nu (generelle indsatsområder og indsatsområder for nitrat, ION) udgår og erstattes af ét begreb, ”indsatsområder”, hvor der skal laves indsatsplaner. De nye ’indsatsområder’ er dog reelt stadig de af staten udpegede indsatsområder med hensyn til nitrat, indenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI).

Miljøministeriet har i forbindelse med vandplanerne taget stilling til hvilken byudvikling (konkrete aktiviteter), der bør undgås i henholdsvis nitratfølsomme områder og øvrig OSD. Af miljøministeriets udmelding kan udledes to sårbarhedsbegreber:

- 1) De nitratfølsomme områder er også følsomme overfor andre miljøfremmede stoffer
- 2) OSD i øvrigt har også en følsomhed, omend den er mindre.

I de nitratfølsomme områder dannes særligt meget grundvand. Det er den store grundvandsdannelse, der er argumentet bag disse områders brug i første sårbarhedsbegreb. Uden for de nitratfølsomme områder kan der også trænge forurenende stoffer ned til grundvandet. Det er argumentet bag andet sårbarhedsbegreb.

Vejledningens stærke fokus på nitrat og indsatsplaner i nitratsårbare områder kan forstås således, at kommunerne ikke må lave indsatsplaner for

hele OSD. Det hænger ikke sammen med ovennævnte håndtering af byvækst i OSD. Hvad vejleder miljøministeriet faktisk kommunerne om?

KL ønsker klarhed over rækkevidden af sidste afsnit i Kapitel 3.12: "I områder, hvor der ikke er et forsyningsselskab, der kan siges at have fordel af dyrkningsaftalen eller påbuddet, skal omkostningerne aftales af kommunen".

Afsnittet kan fortolkes på to måder:

- 1) Kommunen har udstedt et påbud i et område, hvor der ikke er et vandforsyningsselskab der har gavn af indsatsen. Her er det nok rimeligt, at kommunen skal betale.
- 2) Sætningen kan også forstås som at kommunen har pligt til at give påbud og nedlægge forbud eller indgå dyrkningsaftaler inden for de dele af indsatsområderne, hvor der ikke er et vandforsyningsselskab der har gavn af indsatsen.

Hvis afsnittet skal forstås sådan, at kommunen har handlepligt uden for forsyningsselskabernes nuværende interesseområde, så beder KL om at få vejledningen i økonomisk høring.

Detaljerede bemærkninger

Udkast til bekendtgørelse om udpegning og administration af drikkevandsressourcer:

Detaljerede bemærkninger fra Aalborg Kommune:

Aalborg Kommune har sammenlignet udpegningen af nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) og indsatsområder med hensyn til nitrat (ION) inden for Aalborg Kommune og har fundet frem til vedlagte uoverensstemmelser som bør opdateres. Se vedlagte bilag med kort (samme bilag som nævnt ovenfor).

Udkast til vejledning om indsatsplaner:

KL videregiver samtidig mere detaljerede kommentarer fra KTC til bekendtgørelsen:

Kapitel 2.

Vejledningen præciserer, at begrebet generelle indsatsområder fra zoneringsvejledningen udgår, samt at begrebet indsatsområder med hensyn til nitrat (ION) også udgår.

Problemet med det første er, at amterne og kommunerne indtil nu i høj grad har lavet indsatsplaner for de generelle indsatsområder i hele OSD og ikke kun for ION.

Problemet med det andet er, at uanset om indsatsområderne kaldes ION eller blot indsatsområder kortlægger og udpeger staten stadig kun indsatsområder for nitrat. I bilag 1 – definitioner, benyttes begrebet ION stadig, hvilket ikke hænger sammen med teksten på s. 7.

Dette betyder, at vejledningen præciserer, at der kun skal laves indsatsplaner i indsatsområder som i realiteten betyder indsatsområder med hensyn til nitrat.

I og med indsatsområder med hensyn til nitrat nu blot kaldes indsatsområder, bør dette tydeliggøres i teksten hvis man fastholder definitionen.

Det er uklart om det kun er § 13a der finder anvendelse indtil vandplanerne er vedtaget.

Kapitel 3.2.

Der bør også stå "skal" for arealerne, der ligger udenfor indsatsområderne.

Muligheden for at sikre fremtidige kildepladser, Regionernes prioritering af oprensning og undersøgelser på forurenede grunde sikres bedst ved at indsatsplanerne dækker hele OSD samt alle arealer indenfor indvindingsoplande udenfor OSD.

Kapitel 3.4.2

Det fremgår, at staten udpeger indvindingsoplande til almene vandforsyninger, men det fremgår ikke, at der udpeges grundvandsdannende oplande. Den sidste sætning i afsnit 3.4.2 antyder, at områder med stor grundvandsdannelse kan identificeres ud fra statens kortlægning. Identificering af stor grundvandsdannelse kræver, at der foreligger en grundvandsmodel.

Udpegning af grundvandsdannende oplande ønskes inkluderet i arealudpegninger fra statens kortlægning, da indsatsen overfor forurening af indvindingsboringer alt andet lige er yderst relevant i disse områder.

Kapitel 3.5

Der mangler lidt uddybende tekst omkring hvad et koordinationsforum eller grundvandsråd kan bruges til i indsatsplanprocessen. Teksten nu er hentet fra indsatsplanbekendtgørelsen.

Kapitel 3.6

Hvis man ønsker at vedtage en indsatsplan i et område uden for "indsatsområde" skal den hjemles i § 13a, hvilket kræver en sårbarhedskortlægning svarende til statens - pointen er blot, at mange af

§13a-indsatsplanerne formentlig vil blive vedtaget for områder, der allerede ER kortlagt af staten, men ikke er udpeget som "indsatsområder".

Én indsatsplan kan udmærket indeholder indsatser både hjemlet i §13 og §13a, sådan som vejledningen beskriver snitfladerne. Det virker skørt, hvis man skal vedtage to separate indsatsplaner for det samme overordnede område - og imod tankerne i vejledningen om en helhedsorienteret beskyttelse.

Kapitel 3.7

Her præciseres forståelsen af bekendtgørelsens §4 med hensyn til at der skal foreligge et udkast indenfor 1 år efter modtaget kortlægning, samt at direkte berørte parter skal have været inddraget forinden. Det er særdeles kort tid, såfremt der skal ske en reel inddragelse af parterne. Gælder det kun indsatsområder eller også øvrige områder, som kommunen påtænker at lave indsatsplaner for?

Kapitel 3.8

På side 12 i vejledningen fremgår det, at: "Indsatsplanerne skal sikre en koordineret og helhedsorienteret beskyttelsesstrategi, så der alt efter behovet i hver enkelt område gøres op med alle kilder til forurening, så man ikke risikerer, at ressourcen ødelægges af fx forurening fra en forurennet grund, selvom man har stoppet en truende nitratforurening."

Der er enighed om, at indsatsplanerne skal sikre en helhedsorienteret beskyttelsesstrategi, men med de rammer der er for indsatsplanlægning i dag er det ikke muligt. Fx er det Regionen der prioritere oprydning på forurenede grunde, hvor kommunen i begrænset omfang har indflydelse på prioriteringen, men med de økonomiske midler der er til oprydning, er det ikke muligt, at fjerne de forureninger der kan true drikkevandsressourcen. Regionen er som nævnt på side 34 ikke bundet af indsatsplanerne. Samtidig er der ingen muligheder for at gribe ind overfor privates brug af pesticider, hvilket igen gør det vanskeligt at gennemføre en helhedsorienteret beskyttelsesstrategi. En indsatsplan kan uden problemer fremstå med en helhedsorienteret beskyttelsesstrategi, men indsatserne i planen skal gennemføres før en reel beskyttelse af grundvandet er virkelighed, og det er ikke muligt for alle de indsatser der vurderes nødvendige i dag.

I en helhedsorienteret beskyttelsesstrategi er det ligeledes væsentligt, at vurdere hvorvidt det enkelte vandværk skal omfattes af langsigtet grundvandsbeskyttelse. Denne vurdering baseres på en vurdering af om vandværket er bæredygtigt og ligeledes de risici der er for forurening af det enkelte vandværk, herunder placeringen af vandværket i by eller i det åbne

land. Dermed prioriteres beskyttelsen mellem vandværkerne og ikke kun ved det enkelte vandværk.

Der står i vejledningen: Indsatsplanen kan omfatte både fladeforurening og punktkilder. Her bør simpelthen stå, at planen både omfatter fladeforurening og punktkilder. Dette er vigtigt for at Regionerne kan prioritere deres indsatser på jordforureningsområdet.

Side 12 nederst - Der lægges op til, at indsats overfor sprøjtemidler kan ske inden for områder, hvor grundvandsdannelsen er særlig stor. Det er et godt princip. Men det bør præciseres hvilke resultater fra den statslige kortlægning, som er relevante her. Der leveres typisk to kort: ”Det ene er et kort, der viser nedadrettet og opadrettet gradient. Det andet er et kort, der giver et bud på hvor grundvandet til en specifik boring dannes”. Det bør være kortet med nedadrettet gradient der menes, idet der er erfaring for, at det at anvende konkrete partikelsværme, er at anvende grundvandsmodellen, der er brugt i sårbarhedskortlægningen, for detaljeret - der er ikke sikkerhed for, at de grundvandsdannende partikel sværme har meget med virkeligheden at gøre - eksempel haves (Odense Kommune).

Kapitel 3.10

Figur 1 understreger, at indsatsområder stadig er en del af NFI uanset, at ION som begreb nedlægges.

10 m zone.

Der skal stå, at zonen udlægges i en radius af 10 omkring indvindingsboringen. Zonen er også hjemlet i §8, stk. 4 i bek om udførelse og sløjfning af brønde og boringer på land.

25 m zone

Det skal nævnes, at det er staten, der har tilsynspligten med 25 m zonerne, men at kommunerne skal indberette overtrædelser til NaturErhvervsstyrelsen, hvis disse konstateres i forbindelse med et kommunalt tilsyn af fx indvindingsanlæg som en del af det tekniske tilsyn med vandværker.

BNBO

Det skal præciseres om udlægning af et BNBO og påbud efter §24 ophæver den lovpligtige 25 m zone, eller om et BNBO fx kan udlægges udenom 25 m zonen så denne bibeholdes.

I disse år bliver der over hele landet optegnet BNBO omkring vandindvindingsboringer til almene vandværker. I mange kommuner vil der blive gennemført grundvandsbeskyttelse inden for BNBO, hvilket giver en

fornuftig boringsnær beskyttelse. Som en udbygning af BNBO konceptet ville det være hensigtsmæssigt, at gennemføre en reel vurdering af om den gennemførte grundvandsbeskyttelse inden for BNBO er nok til at sikre, at vandværket kan overholde grænseværdien for fx nitrat på sigt. Ved mange vandværker vil der også være sårbare arealer uden for BNBO, hvorfor der er behov for en beskyttelse, hvis det skal sikres, at det indvundne vand kan overholde grænseværdien på sigt.

Det vurderes at det er relevant at inddrage en beskrivelse af ovenstående vurderinger i Vejledning om indsatsplanen. Emnet er væsentlig i kommunernes videre indsatsplanlægning, da det er afgørende for en langsigtet beskyttelse af grundvandet og dermed en sikring af, at der kan indvindes drikkevand der overholder grænseværdierne på sigt. Hvis ikke indsatsplanerne sikrer en helhedsorienteret beskyttelsesstrategi er der risiko for at nogle af de penge der er brugt til at beskytte grundvandet er spildt, idet der er risiko for at grundvandet alligevel bliver forurennet.

Side 15: Betyder det, at der ikke kan laves frivillige aftaler?

Side 15 øverst - "... en indsatsplan er ikke en forudsætning for at påbyde et BNBO...". Det er dog ikke selve BNBO'et der påbydes. Der kan derimod gives påbud og forbud mod konkrete aktiviteter inden for BNBO.

Kapitel 3.11 s. 17:

Betyder det så, at man ikke kan lave en ligelig fordeling af udgifterne i et vandsamarbejde?

Det er jo netop formålet med etablering af vandsamarbejdet, at gøre opgaven med bl.a. dyrkningsaftaler økonomisk realistisk for vandværkerne. Da et vandsamarbejde ofte vil blive dyrere for de store vandværker og billigere for de små vandværke, vil en sådan regel forhindre et vandsamarbejde.

Kapitel 4.2.1

Af Vandplanerne fremgår det at indsatsplanerne skal bruges som virkemiddel til at opfylde kemiske og kvantitative mål. På side 20 i vejledning om indsatsplaner fremgår det, at: "Indsatsplanerne skal således ikke rettes mod at opnå miljømål i vandplansammenhæng, skøn såvel kvalitative som kvantitative indsatser i en indsatsplan kan medvirke til dette". Det synes som om at der er uoverensstemmelse mellem ovenstående forhold.

Kapitel 4.2.2

Hvis disse kort er indeholdt i selve indsatsplanen som figurer eller kortbilag er det vel også OK?

Kapitel 4.2.4

Begrebet 'indsatsområde med hensyn til nitrat' indgår flere steder i teksten.

Skal det forstås sådan, at kommunalbestyrelsen skal gennemføre dyrkningsaftaler (hvis nødvendigt) i de dele af indsatsområderne, der ligger udenfor indvindingsoplandene? Dette vil indebære, at kommunalbestyrelsen skal afholde udgifterne til f.eks. dyrkningsaftaler i disse områder.

Skal det forstås sådan, at kommunalbestyrelsen skal udføre yderligere beregninger/kortlægning på baggrund af Naturstyrelsens kortlægning?

Kapitel 4.2.5.1

I listen på side 22 vedrørende eksempler på aftaler, der kan fastsættes i indsatsplanen vil det være ønskeligt, hvis "Besigtigelse og risikovurdering af olietanke mv." kunne ændres til "Besigtigelse og risikovurdering af olietanke, spildevandsanlæg mv.". Det vil hjælpe kommunernes administration, at ordet "spildevandsanlæg" fremgår.

Kapitel 4.2.5.2

"Uanset indsatsplanens retningslinjer kan der ikke stilles mere skærpede krav end...."

Dette lægger op til, at der ikke er nogen ide i at stille krav til udvaskning af nitrat i indsatsplanen i forbindelse med behandling af husdyrsager – Som det er skrevet, ser det ud til, at kommunerne kan stille et krav i indsatsplanen, der så alligevel bliver "overrulet" af husdyrloven - fair nok, men så er der jo ingen grund til at stille et krav til en maximal nitratudvaskning i indsatsplanen.

Konkrete dyrkningsaftaler kan til gengæld have forskellige krav til udvaskning af nitrat, alt efter hvor arealet er placeret i forhold til vandindvindingen, og hvor sårbart det er.

Kapitel 4.2.7

Tabel 4 giver et fint eksempel på tidsplan i en indsatsplan.

Det kunne være rigtig godt, hvis tabellen blev udvidet med en kolonne med "Hjemmel" til de enkelte eksempler på tiltag. Det skal særlig ses i lyset af, at der i afsnit 6.1 anføres, at en indsatsplan ikke er bindende for vandværkerne. Alternativt kunne der i vejledningens tekst anføres mere om hjemmel til de omtalte tiltag, hvor de er beskrevet.

Kapitel 4.2.8.

Kommentar: det kan være meget vanskeligt at fremkomme med bare nogenlunde præcise tal.

Kapitel 5.1.1

Sidste afsnit omhandler indsatsplaner efter § 13a i forhold til andre planer. Afsnit 5.4 omtaler forhold til andre planer mere indgående. Herunder både indsatsplaner efter § 13 og § 13a.

Sidste afsnit i afsnit 5.1.1 er identisk med sidste afsnit i afsnit 5.4. Der foreslås derfor at erstatte teksten i sidste afsnit af afsnit 5.1.1 med teksten ”Indsatsplaners forhold til andre planer er beskrevet i 5.4”.

Kapitel 6.3.1.

Er statens kortlægning tilstrækkelig dokumentation, eller skal kommunalbestyrelsen ud og foretage yderligere kortlægning?

Pligt til at aflyse pålægget: Skal lodsejer i givet fald tilbagebetale evt. udbetalt erstatning?

Kapitel 6.5

Her ønskes anvendelse af miljøbeskyttelseslovens § 64 beskrevet, ligesom det er gjort i kapitel 6.4. Det er særligt i forhold til arbejdet med de mange små og mindre vandværker væsentligt, at hjemlen til at pålægge vandværket at betale for en given indsats er beskrevet i vejledningen. Dette er relevant både ved rådighedsindskrænkninger efter § 26a og efter § 24.

Kapitel 6.6

På side 39 i vejledning om indsatsplaner fremgår det, at Naturstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelsen reviderer en vedtagen indsatsplan, når der er væsentlige ændringer i grundlaget for indsatsplanen. Der støttes op om, at behovet for at revidere indsatsplanerne er stort, men som det ser ud i øjeblikket, er der ikke afsat økonomiske midler til denne opgave. For at sikre rent drikkevand i fremtiden er det vigtigt, at indsatsplanerne revideres og opdateres med den nyeste viden.